

רגע אקטואלי

חג הפסח - בין אישי לקולקטיבי

"בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר (שמות יג): "הגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים".

פתיחה: חג הפסח, הסמל של יציאת עמנו מעבדות לחירות, יציין גם השנה תחת מעטה כבד של דאגה עמוקה לשלומם של החטופים והחטופות שחירותם נלקחה מהם. חג זה, מחזיר אותנו לאירוע המכונן בתולדות העם היהודי - יציאת מצרים. התביעה מאיתנו היא להזכיר אירוע זה מדי שנה ולספר עליו לדורות הבאים.

בכל דור ודור: נקריא למשתתפים את הציטוט הבא הנאמר מדי שנה בליל הסדר: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים" נאמר למשתתפים שמשפט זה למעשה הופך את זיכרון יציאת מצרים מזיכרון קולקטיבי (השייך לקבוצה מסוימת) לזיכרון אישי.

שאלה לדיון

מדוע לדעתכם ישנה חשיבות לזיכרון האישי?

בין הפרטי לקולקטיבי

- **נקרא יחד את דבריו של ברל כצנלסון:**

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל – ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות – גדולה מאשר בצו פדגוגי עתיק זה. איני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת החירות כסיפור השעבוד ויציאת מצרים. ואינני יודע שום זיכרון עתיק שכולו מופנה לקראת העתיד, שכולו סמל להווה ולעתידנו כ"זכר ליציאת מצרים". איזה יצר חירות עמוק טבוע בלב עם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור".

- **נספר שבשנת 2008 עלמה זהר, אז זמרת בתחילת דרכה פגשה את האנשים הראשונים שהגיעו לארץ מסודן ואריתראה ובעקבות מפגש זה היא כתבה את השיר "ממצרים":**

"אין דבר יפה יותר ביהדות מאשר הציווי הזה של 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים' זה המיתוס היהודי החשוב ביותר וגם האהוב עליי מכולם. אני לא יודעת אם יש עוד עם שהאתוס המכונן שלו הוא אתוס של עבדות. רוב העמים מעדיפים לספר לעצמם שהם בנים של מלכים ורוזנים. אצלנו, לעומת זאת, אנחנו מספרים לעצמנו שאנחנו בנים ובנות של עבדים. זה עניין משמעותי. **מתוך הסיפור המכונן הזה אני חושבת שאם נצליח לזכור את מצרים, אם נזכור שהחירות היא לא תמידית ולא מובנת מאליה, שהיינו בעצמנו עבדים ועל-כן עלינו להיות רגישים ביותר למצב הקשה הזה – כבר יש סיכוי שהעולם יהיה מקום יותר טוב, לא?"**

שאלות לדיון:

- "מה הקשר בין דברי שני הכותבים?
- האם אתם מסכימים "שיצר החירות טבוע עמוק בעם היהודי"? באיזה אופן דבר זה בא לידי ביטוי?
- האם אנחנו מצליחים להיות אכפתיים ורגישים לסבלם של אחרים?
- בימים אלו אנו נמצאים בציפייה דרוכה לשובם של חטופים נוספים. כיצד דברים אלו מתקשר למאבק למען להשבתם?

שיר "ממצרים"/ עלמה זוהר >>

קטע מתוך נאומה לירי אלבג בכיכר החטופים >>